

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5

		C5PBD18C0T02
DIDAKTICKÝ TEST		Jméno a příjmení
Po	očet úloh: 28	
M	aximální bodové hodnocení: 50 bodů	
Po	ovolené pomůcky: psací potřeby	
Zā	ákladní informace k zadání zkoušky	
•	Časový limit pro řešení didaktického testu	ı je uveden na záznamovém archu.
•	U každé úlohy je uveden maximální počet	bodů.
•	Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávno záporné body .	é řešení úlohy jako celku se neudělují
•		Při zápisu použijte modře nebo černě píšící silně a nepřerušovaně. Poznámky si můžete ředmětem hodnocení.
•	Nejednoznačný nebo nečitelný zápis od	lpovědi bude považován za chybné řešení.
Po	okyny k úlohám s nabídkou odpovědi	
•	U všech úloh/podúloh je právě jedna od p	oověď správná.
•	Odpověď na úlohu/podúlohu zřetelně zak A B C D 4	řížkujte v záznamovém archu podle obrázku.
•	Pokud budete chtít svou odpověď opravit, čtvereček a zakřížkujte nový čtvereček. Jak oprav bude považován za nesprávnou odp ABCD 4	kýkoliv jiný způsob záznamu odpovědí a jejich
Po	okyny k úlohám bez nabídky odpovědi	
•	Odpovědi pište čitelně do vyznačených b a číslice. Při psaní rozlišujte velká a malá	
	12	
•	Pokud budete chtít tuto odpověď opravit, odpověď zapište do stejného pole.	původní odpověď přeškrtněte a novou
•	Za chybu se považuje nesprávná (tj. i nadb Maximální dosažitelné bodové hodnocení	
	TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍRE	JTE, POČKEJTE NA POKYN!

1 Která z následujících vět obsahuje pravopisnou chybu?

- A) Mě se to dnes nehodí.
- B) Mě nemůžeš zaskočit.
- C) Nemůžeš odjet beze mě.
- D) Nikdy nerozhoduj za mě.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 2-5

TEXT 1

- (1) Jeden mobil se moc zlobil, že musí psát esemesky, kde jsou samé třesky plesky. Štvaly ho ty věčné kecy, v duchu vrčel: Mluvte k věci! Nesnášel svou majitelku, která žvaní půl dne vcelku, a ať říká cokoli, pořád jenom blábolí.
- (2) A tak naschvál oněměl, oněměl a pokoj měl od té ukecané dámy.

Koupila si mobil nový. Ten starý je v šuplíku mezi ostatními krámy. Nezazvoní, nezavrčí, celý den i v noci mlčí, celý šťastný si tam hoví jako kočka na mlíku.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

TEXT 2

Anafora – opakování stejného slova na začátku bezprostředně po sobě jdoucích veršů. **Epanastrofa** – opakování stejného slova na konci jednoho a na začátku bezprostředně následujícího verše.

(CZVV)

1 bod

2 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje vyznění <u>první části</u> TEXTU 1?

- A) Mobil se rozčílil na svou majitelku, které trvá dlouho, než se rozmluví.
- B) Mobil nemohl vystát svou majitelku, která mluví dlouho, a navíc vulgárně.
- C) Mobil nemohl vystát svou majitelku, která mluví dlouho, ale přitom o ničem.
- D) Mobil se rozčílil na svou majitelku, které trvá dlouho, než se dostane ke slovu.

1 bod

3 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytuje slovo hanlivé?

Slovo hanlivé je slovo citově zabarvené vyjadřující záporný citový vztah.

- A) která žvaní
- B) v noci mlčí
- C) si tam hoví
- D) se moc zlobil

- 4.1 Vypište z TEXTU 1 dva celé verše, v nichž se vyskytuje ANAFORA.
- 4.2 Vypište z TEXTU 1 dva celé verše, v nichž se vyskytuje EPANASTROFA.

Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.

5	ma Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá TEXTU 1 (A nebo ne (N):		ax. 2 body A),	
		A	N	
5.1	Jde o ukázku uměleckého textu.			
5.2	V první části textu se vždy sudý verš rýmuje s bezprostředně následujícím veršem.	ı		
5.3	V druhé části textu se vyskytuje alespoň jedno přirovnání.			
5.4	V druhé části textu začínají celkem tři verše jednoslabičným slovem.			

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 6

Za pěkné vysvědčení rodiče slíbili Evě a Jirkovi úžasnou rodinnou dovolenou. Protože se děti pochlubily samími jedničkami, rodiče objednali jedinečný zájezd.

V den odletu museli všichni vylézt z postelí velmi brzy. I když byli ospalí, náramně se těšili na dobrodružství. Už za chvíli je ale čekali nepříjemnosti. První ranní metro jim ujelo, autobusy měly výluku. Na letišti s hrůzou zjistili, že si s sebou zapomněli vzít pasy.

Tatínek neplítval časem a ihned pro ně vyrazil. Děti dosud netušily, jak nadanný sportovec jejich otec je. Maminka s napětím pozorovala ubíhající minuty. Teprve když zaměstnanci letiště začali vyvolávat jména opozdilců, vstoupil dveřmi do haly tatínek.

(CZVV)

max. 4 body

6 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je <u>pravopisně správně</u>.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu. Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 7-13

TEXT 1

(1) U stolu zaraženě seděli loupežníci z Mattisovy bandy, sám Mattis běhal po síni jako vzteklý medvěd. Ronja pochopila, že bude lepší zeptat se Pleška, co se vlastně stalo.

"Takoví lumpové jako Borka by se měli věšet," povídá jí Plešek. "**Číhali** jsme s Mattisem u Loupežnické skály. Vtom se na cestě objevili **obchodníci** s hromadou peněz. O všechny jsme je obrali. Sotva jsme to naložili na koně, když tu se přižene Borka s tou svou **sebrankou** a že mu z té kořisti taky něco patří. Začali po nás hned střílet, darebáci. Lamželeza trefil šíp rovnou do krku."

Když to Ronja uslyšela, rozběhla se za Lamželezem.

"Neboj se o mě," zašeptal jí **zraněný** loupežník.

Celé tři dny byl na tom Lamželezo zle. Spalovala ho tak vysoká horečka, že upadl do bezvědomí. Lovisa mu dávala obklady z bylin. Ke všeobecnému údivu Lamželezo čtvrtý den vstal. ***** ho **rána** stále bolela, byl veselý jako dřív. Všichni **loupežníci** měli radost. Ronja se ale dál rmoutila, spor mezi jejím otcem a Borkou jí ztěžoval život. Jednou už to nevydržela a zeptala se otce: "Proč se z tebe a Borky stali nepřátelé na život a na smrt?"

(2) "Zeptej se Borky," zabručel Mattis. "On to všechno začal. To on vystřelil první šíp." Lovisa se do toho vložila: "Naše dítě má víc rozumu, než máš ty, Mattisi! Tohle může skončit jen krveprolitím. K čemu to bude dobré?"

Mattis marně přemáhal <u>vztek</u>: "K čemu? Že Borka konečně vypadne z mého hradu!" "A to se do té doby chcete všichni pozabíjet?" ptala se Ronja se slzami v očích.

(3) Mattis začal <u>zuřit</u>: "Když jsi tak chytrá, tak najdi jiný způsob, jak vyhnat Borku z Mattisova hradu."

(A. Lindgrenová, Ronja, dcera loupežníka, upraveno)

TEXT 2

Souhláska je **slabikotvorná** pouze tehdy, když společně s jednou nebo více souhláskami tvoří slabiku, která neobsahuje žádnou samohlásku. Ve slově PŘIKÝVL je slabikotvornou souhláskou L (třetí slabika neobsahuje samohlásku).

(CZVV)

		nax. 2 body
7	Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyply z TEXTU 1 (A), nebo ne (N):	/vá
		A N
7.1	Ronja byla očitým svědkem přepadení obchodníků u Loupežnické skály.	
7.2	Na část peněz ukradených obchodníkům u Loupežnické skály uplatňoval nárok Borka.	
7.3	Od chvíle, kdy Lamželeza trefil šíp, byl loupežník celé tři dny nepřetržitě v bezvědomí.	
7.4	Za to, že mezi Borkou a Mattisem panuje nepřátelství, je podle Mattise zodpovědný Borka.	
		1 bod
8	Které z následujících slov nejspíše patří na vynechané místo (*****) v	TEXTU 1?
	A) proto	
	B) přesto	
	C) protože	
	D) přestože	

9	Tvrzení: Slova VZTEK a ZUŘIT, která jsou v TEXTU 1 podtržena, mají mezi sebou stejný významový vztah jako ••••• a POHRDAT.				
	Které z následujících slov patří na vynechané místo (•••••), aby tvrzení bylo pravdivé?				
	A) hanba				
	B) trápení				
	C) nedůvěra				
	D) opovržení				
	max. 3 body				
10	Vypište z <u>druhé části</u> TEXTU 1 tři slova, která obsahují slabiku tvořenou slabikotvornou souhláskou.				
	Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2. Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.				
	1 bod				
11	Který z následujících úseků TEXTU 1 obsahuje sloveso v rozkazovacím způsobu?				
	A) dítě má víc rozumu, než máš ty				
	B) najdi jiný způsob, jak vyhnat Borku				
	C) to se do té doby chcete všichni pozabíjet				
	D) takoví lumpové jako Borka by se měli věšet				
12	1 bod Které z následujících slov obsahuje kořen skládající se ze čtyř hlásek?				
12					
	A) objevili				
	B) zabručel C) rozběhla				
	D) nevydržela				
	D) Nevyurzeia				
	max. 2 body				
13	Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (A), nebo ne (N):				
	(Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně.)				
	A N				
13.1	Slovo sebranka je zdrobnělina.				
13.2	Slovo <i>číhat</i> je slovo nespisovné.				
13.3	Slova <i>zraněný</i> a <i>rána</i> jsou slova příbuzná.				
13.4	Slovo loupežníci je v textu významově podřazené slovu obchodníci.				

14	Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby na sebe navazovaly:						
	A)	Pan Bucket kvůli tomu přišel o práci. Snažil se najít nějakou jinou, ale ště mu nepřálo. Nakonec byl rád, když si vydělal pár dolarů odklízením sněl ulicích.					
	B)	B) K snídani teď na každého z nich připadal jeden krajíc chleba a k večeři půl vařeného bramboru. Když se Karlík každého rána plahočil do školy, musel kolem čokoládovny pana Wonky, odkud se linula sladká vůně horké čokol					
	C)	Jenomže to bylo zoufale málo. Nedalo se za ně koupit dost jídla pro hod početnou rodinu Bucketových. Pomalu, ale jistě začali všichni skomírat	. , ,				
	D)	Jakmile ji ucítil, zhluboka polykal dech, jako by se tou vůní chtěl nasytit.	•				
	 E) Továrna na zubní pastu, kde pracoval pan Bucket, přišla znenadání n a musela být uzavřena. 						
	(R. Dahl, Karlík a továrna na čokoládu, uprave						
Prvn	í část	:					
Druh	iá čás	st:					
Třetí	část:						
Čtvrt	á čás	st:					
Pátá	část:						
		max	x. 2 b	ody			
15		hodněte o každé z následujících možností, zda je napsána pravopisr ávně (A), nebo ne (N):	ně				
	-		Α	N			
15.1	Pyl r	některých rostlin se lepí na ochmířená tělíčka hmyzu.					
15.2	Kob	yla s lysinkou na hlavě žvýkala kopřivy, které rostly na mýtině.					
15.3	Libá	í vůně právě rozkvetlých lipových květů se rozlila po vyhřátých mezích.					
15.4	Zača	alo se blýskat a záhy obyvatelé vsi zápasili se silným přívalovým deštěm.					

16	Přiřadte k jednotlivým větám obsahujícím české ustálené slovní spojení (16.1–16.3) tvrzení (A–E), které nejlépe vystihuje význam dané věty:		
	(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)		
16.1	Petr byl vždy s Pavlem jedna ruka.		
16.2	Petr se vždy Pavlovi vymkl z rukou.		
16.3	Petr vždy nechal Pavlovi volnou ruku.		
A)	Pavel nebyl nikdy Petrem omezován.		
B)	Pavel s Petrem vždy jednal povýšeně.		
C)	Pavel se nikdy před Petrem neovládal.		
D)	Pavel měl vždy s Petrem dobré vztahy.		
E)	Pavel vždy ztratil nad Petrem kontrolu.		
VÝC	HOZÍ TEXT K ÚLOZE 17		

Vlastním talíř, z něhož kdysi jedli slavní králové. (CZVV)

max. 2 body

17

- 17.1 Napište smysluplnou větu o <u>třech</u> slovech, v níž slovo VLASTNÍM bude jiným slovním druhem než ve výchozím textu.
- 17.2 Napište smysluplnou větu o <u>třech</u> slovech, v níž slovo JEDLI bude jiným slovním druhem než ve výchozím textu.

Slova nesmí být použita jako vlastní jména, např. pan Vlastním, pan Jedli. Tvar slov vlastním a jedli musí zůstat zachován. Vzniklé věty musí být gramaticky správné.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18-22

- (1) Historie hořických trubiček začíná v roce 1812. Tehdy SE zbytky napoleonské armády vracely z Ruska, kde na bitevním poli utrpěly obrovské ztráty, ZPÁTKY do Francie. Jejich cesta vedla i přes Hořice, **malé** městečko nacházející se v Podkrkonoší. U tamějších obyvatel našli vojáci ZRANĚNÍ v bojích **dočasný** azyl. Jeden z nich, údajně kuchař pracující pro samotného Napoleona, prozradil **jisté** paní Líčkové recept na oblíbený císařův pamlsek. Návod na přípravu oplatek stočených do trubiček paní Líčková bedlivě chránila, dědily ho jen ženy z JEJÍHO rodu.
- (2) Hořickou cukrovinku proslavil až cukrář Karel Kofránek, který se do rodiny Líčkových přiženil. Tajný recept byl totiž součástí věna. V roce 1895 Kofránek zavedl do procesu výroby elektřinu a tím fyzicky **náročnou** ruční výrobu zčásti zmechanizoval. Elektrický přístroj na výrobu oplatek si nechal patentovat roku 1898. <u>Kofránek pro svůj sladký dezert brzy vydobyl respekt světových cukrářů.</u> Trubičky se začaly vyvážet nejen do evropských zemí, ale třeba i do Šanghaje.
- (3) Na začátku 20. století byl recept na hořické trubičky prozrazen a mezi lidmi se rychle rozšířil. Trubičky vyrábělo skoro každé cukrářství. V roce 1948 byly zrušeny soukromé provozovny, trubičky se pekly dál jen ve státních podnicích. Soukromníci mohli výrobu legendární pochoutky obnovit až v roce 1990. Za pár let už v Hořicích fungovalo celkem pětadvacet výrobců trubiček, v roce 2002 někteří z nich dokonce založili Sdružení výrobců hořických trubiček. O pět let později se hořické trubičky staly v pořadí teprve sedmým českým výrobkem, který získal titul chráněné zeměpisné označení. Od té doby podobné oplatky vyráběné v jiných městech název Hořické trubičky nepoužívají.

(www.rozhlas.cz, upraveno)

max. 2 body

	IIIa	X. Z D	ouy
18	Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacín obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):	n	
		Α	N
18.1	Sdružení výrobců hořických trubiček založilo dvacet pět hořických výrobců trubiček.		
18.2	Recept na hořické trubičky získal Karel Kofránek díky sňatku s příbuznou paní Líčkové.		
18.3	Titul chráněné zeměpisné označení získalo před hořickými trubičkami šest českých výrobků.		
18.4	Od roku 1895 Karel Kofránek usiloval o patent na svůj vynález elektrického přístroje, podařilo se mu to však až v roce 1898.		
		1	bod

19 Která z následujících možností je souvětím?

- A) Jejich cesta vedla i přes Hořice, malé městečko nacházející se v Podkrkonoší.
- B) Trubičky se začaly vyvážet nejen do evropských zemí, ale třeba i do Šanghaje.
- C) Tehdy se zbytky napoleonské armády vracely z Ruska, kde na bitevním poli utrpěly obrovské ztráty, zpátky do Francie.
- D) Jeden z nich, údajně kuchař pracující pro samotného Napoleona, prozradil jisté paní Líčkové recept na oblíbený císařův pamlsek.

20 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.)

- A) Slovo vysoký má opačný význam, než má v textu slovo malý.
- B) Slovo trvalý má opačný význam, než má v textu slovo dočasný.
- C) Slovo *nezaručený* má opačný význam, než má v textu slovo *jistý*.
- D) Slovo skromný má opačný význam, než má v textu slovo náročný.

max. 2 body

21 Vypište z obou vět podtržených ve výchozím textu základní skladební dvojice.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

1 bod

- 22 Které z následujících tvrzení o slovech zapsaných ve výchozím textu velkými písmeny <u>není</u> pravdivé?
 - A) Slovo *se* je v textu předložkou.
 - B) Slovo *jejího* je v textu zájmenem.
 - C) Slovo *zpátky* je v textu příslovcem.
 - D) Slovo zranění je v textu přídavným jménem.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 23

Ce*ou součástí starobylého domu byly dřevě*é oke*í rámy.

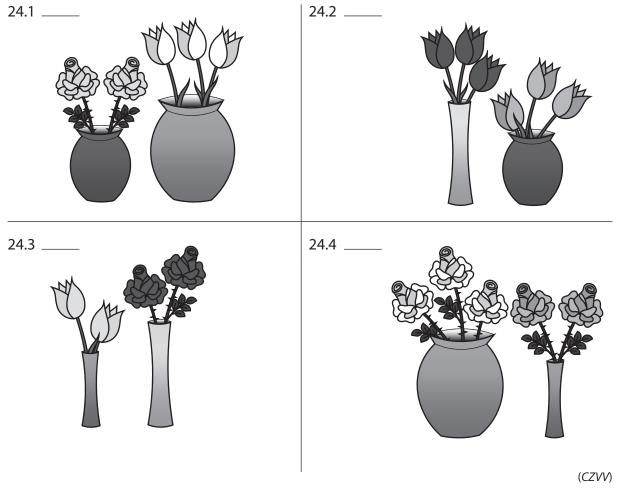
(CZVV)

1 bod

- Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit *n/nn* tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou *n/nn* uvedena v odpovídajícím pořadí?
 - A) n nn n
 - B) nn n n
 - C) n nn nn
 - D) nn n nn

24 Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (24.1–24.4) odpovídající popis (A–F):

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- A) Alespoň v jedné váze je lichý počet květin, vyšší váza je kulatá. V nižší váze nejsou růže.
- B) Alespoň jedna váza je tyčová, ve vyšší váze je lichý počet květin. V nižší váze nejsou růže.
- C) Alespoň v jedné váze jsou růže, v obou vázách dohromady je lichý počet květin. Nižší váza je kulatá.
- D) Alespoň v jedné váze jsou tulipány, v obou vázách dohromady je sudý počet květin. Vyšší váza je kulatá.
- E) Alespoň jedna váza je kulatá, v obou vázách dohromady je lichý počet květin. Ve vyšší váze nejsou tulipány.
- F) Alespoň jedna váza je tyčová, v obou vázách dohromady je sudý počet květin. Ve vyšší váze nejsou tulipány.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25-28

Víkend plný strašidel

31.10.2017

- (1) Všichni, kdo se rádi bojí, mohli během minulé soboty a neděle zavítat na některou ze strašidelných prohlídek organizovaných v Olomouckém kraji. Na zámku Plumlov si návštěvníci prohlédli potemnělé sklepení, ve kterém se promítaly hrůzostrašné filmy. Na odvážlivce čekala v blízkém lese stezka odvahy, kde děti i dospělé vylekaly strašidelné bytosti. V olomoucké zoologické zahradě se konal večer duchů, kterého se však mohli zúčastnit pouze návštěvníci v maskách. V závěru této akce se totiž vybíraly tři nejlepší strašidelné kostýmy. Vítězové si za své neobyčejné výtvory odnesli odmněnu.
- (2) Kdo zavítal do olomouckého muzea vědy, byl nesmírně překvapen. Strašidelnou <u>laboratoří</u> nebo tajemnou komnatou návštěvníky provedli <u>vampýři</u> zbrocení umělou krví. Za vyvrcholení dvoudenní akce lze považovat lampionový průvod středem Olomouce a úchvatný večerní ohňostroj na závěr halloweenských oslav. Ten rozzářil nejen noční oblohu, ale i dychtivé tváře malých strašidýlek.

(www.olomoucky.denik.cz, upraveno)

max. 3 body

25 Vypište z <u>druhé části</u> výchozího textu všechna podstatná jména rodu středního.

Chybějící dílčí odpověď nebo zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, jsou považovány za chybu.

1 bod

26 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A) Na akce pořádané v rámci halloweenských oslav přišli všichni nebojácní lidé z Olomouckého kraje.
- B) Součástí halloweenských oslav byl kromě lampionového průvodu i ohňostroj pořádaný v neděli večer.
- C) Jednou z možností, které nabízely halloweenské oslavy pořádané v Olomouckém kraji, byla spolupráce s pracovníky muzea vědy při analýze umělé krve.
- D) Do halloweenských oslav se zapojila také olomoucká zoologická zahrada, na jejíž večer duchů měli lidé oblečení do strašidelného kostýmu vstup zdarma.

1 bod

27 Které z následujících tvrzení o slovech podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Jedno slovo se skloňuje podle vzoru kost a jedno slovo podle vzoru pán.
- B) Jedno slovo se skloňuje podle vzoru kost a jedno slovo podle vzoru muž.
- C) Jedno slovo se skloňuje podle vzoru *píseň* a jedno slovo podle vzoru *pán*.
- D) Jedno slovo se skloňuje podle vzoru píseň a jedno slovo podle vzoru muž.

1 bod

28 Který z následujících úseků výchozího textu obsahuje pravopisnou chybu?

- A) vítězové si za své neobyčejné výtvory odnesli odmněnu
- B) potemnělé sklepení, ve kterém se promítaly hrůzostrašné filmy
- C) v závěru této akce se totiž vybíraly tři nejlepší strašidelné kostýmy
- D) v blízkém lese stezka odvahy, kde děti i dospělé vylekaly strašidelné bytosti

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.